

СТРАЖА

СЛОБОДОУМНИ ОРГАН ЈАВНОГ МИШЉЕЊА

ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН У 6 Ч. ПРЕ ПОДНЕ

УРВЂУЈ В ОДБОР

ТЕЛЕФОН УРЕДНИШТВА 1092.

БРОЈ 5 ПАРА

Стан Редакције и Ад-
министрације Коршта-
ска ул. бр. 22.Огласи се дају у Ад-
министрацију. Цена
утврђена.Неплаћена се писма
не примају. — Руко-
писи се не враћају.Писма, рукописе, но-
винац и све остало што
се односи на листу,
плати власнику листа.

Круна против Радославова

СОФИЈА, 17. аугуста

На јучерашњој министарској седници, која је одржана у двору под председништвом краља Фердинанда, дошло је до размишљања између краља и д-р Радославова у погледу бугарске спољне политике.

Камариле и народи

Ми смо јуче у нашем чланку говорили о крвном простирућу неких владара балканских држава и изнели, да цео балкански замршај лежи у германском утицају, који је засејан на Балкану после Берлинског уговора, када је немачки утицај на Балкану порастао, а руски утицај уништен.

Борба, која се данас води у „неутралним“ балканским државама, апсолутно није борба народа тех држава за своју величину, или своје етнографско и национално право. То је само фирма, која најбоље звучи, да се може оправдати овај непомирљиви, неспоразум, јер је то одвише благ израз, него јас, којега је са рачуном створила Немачка, када је она добила утицај на Балкану.

У данашњој борби у неутралним државама изглеђа, да је то борба држава; у ствари је пак унутарња борба сваке те државе, између народне политике и политичке, која је утицајем германским ушла у њихове државе. Данашње неутралне државе, као младе добиле су германске владе. Прве генерације интелигенције тих држава васпитане су на страни у меѓима, која су одговарала тежњама германских људија. Германски владари окупили су ту интелигенцију, како из цивилнога, тако и из војнога сталежа око себе и задовољавајући њихове али сујете, или страсти, или слабости, па чак и њихове пороке, задржавали су их око себе. То су те тако зване камариле. Кад год је држава политика дошла у сукоб са институтивном правдом народне политике, камарила,

германски утицај то недозвољава. Хоће ли народна снага победити — то ће се видети.

Радош

У једној војној станици начелник је неки пензионер. Благодарну победу увек је од стране те камариле узимања фирма великог националног значаја; фирма, која ласка још неравијен је народној души. Под том фирмом радила је Германија преко Софије у Македонији, циљ јој је пак био, да Македонија добије аутономију и свога владара, нога Германа или да се пријесадији германској Бугарској. Пре краткога времена депо је г. Пашић рекао у једном интервјуву, да би до споразума са Бугарском могло врло лако доћи, кад би Бугарска иоле показала вољу за то. То је потпуно истинा. Камарила бугарска недозвољава никакав споразум. Немачки утицај у Софији тражи рат међу балканским државама. То је иште него јасно. Борба око тога води се данас у Бугарској; ко ће да победи, то ће се видети, али из гледа, да је већи део интилigenције германством коруптиран.

Савршено је исто и са Грчком. Беницелос, највећи грчки не само дипломат, него и патриота, осумњичен је, да хоће да покланја земље своје отаџбине и кад му се мора уступити управа земље, она му се уступа уз обвезу, да не даје компензације. Германска камарила већа је Грк, него што је Беницелос, који пре десет година спасао стожер германске камариле. У Бугарској пак, Дерманци је већи Бугарин од бугарског ског народа.

Не би по народама били немогући споразуми; они не могу постигнути бити, што

гитимација. У легитимацијама је већ предвиђен број домаћих чланова, потреба би била унети спол и старост, тиме би се отклонила евентуална злоупотреба. Тиме би се доскочило овој великој спасности у којој смо и коју ћемо тек на зиму упаста.

Кад је већ Месни Одбор установљен у циљу старања за олакшање нашега живота, онда је ово једно од највећих животних потреба и Месни Одбор би морално обвезан био, да то спроведе. Ми смо сви видели, да код наших трговаца нема човечанске савести; у њих је пара Бог. Народ виче на детаљисте, а ови на гросисте. Колико та шпекулација далеко иде, опет да наведемо шпекулацију са шећером. Ми смо у једном своме чланку навели тужбу бакалина на гросисту К., који је 5. јула у једном само дану подигао цену шећера од 115 дин. на 135 дин. данас тај је исти шећер кошта 150 дин. и још неке гросисте ни да га продају свакоме и отворено веле, да хоће да шпекулирају. Шећер је, и ако потребан, али се ипак може узети као луксуз, али обућа је исто што и хлеб. Мило би нам било, да овај предлог не остане глас вапијућег у пустини.

Грчка и Споразум

Закључење грчког вајма —

Солун, 17. авг.

Из Атине телеграфишу, да је Вениzelos повео преговоре са Четворним Споразумом о закључењу једног већег ратног зајма.

Изгледи су да ће Четврни Споразум у лицу Енглеске осигурати Грчкој поменути зајам.

Национална економија

Свршетак о нашој обући.

Ми смо упутили апел на наш Месни Одбор, да он створи себи могућност, па да набави готових ципела или каже, које не се продавати грађанству. Нека се та роба продаје и по 10% скупљој цени од коштања, та ће цена бити ипак огромно нижа, него ова садања код наших коштарских тргована. Онај вишак од 10%, могао би отићи у касу за помагање београдске сиротиње. Тиме би се вршила два добра.

Да не би наши сироти обућари услед тога остали без зараде, боље би било, да Месни Одбор набави кожу и сав нужни материјал за прављење ципела. За руке обућарима би се, према скупој живота у Београду, имала одредити цена, за мушке, женске и дечије ципеле према величини калупског броја. На тај би начин они имали своју редовну зараду, а народ би имао бољу обућу, него што је то куповна и готова обућа. Материјал за обућу из продајаоница Меснога Одбора добијала би се путем ле-

вољство и да ће мислима својим прићи општој ствари.

„7. априла 1844. године изашао је у „Лаушицком Листу“ (у Саксонији) овај оглас:

„Потписана фабрика тражи себи портира за улазна врата своје зграде. Исто мора бити најмање шест стопа висок и по природи мора имати антиципију према скитницама, којкарима и просјацима. Исто тако мора имати и велики пса. Ако је исти дивљега изгледа, у толико је пријатније. Околина захтева то. Рефлектанци некада јаве код Вирбелера, Елстер и Блазе, фабриканти чохе у Каменцу“.

И ми се чудимо овоме дивљаштву, што га Немци у овоме рату починише, чине и што ће учинити!

У последњем огласу имаде нешто за женску и њену половину увредљиво. Није то од нас изашло, него опет од једног Германа, који није хонетан ни према женскињу. Ево у чему је ствар:

Био један Шваба и Швабица, муж и жена. Они су имали повељу менажерију, па најисле, да путују по Немачкој. А као грамзиви за новац, они поделише менажерију на двоје. Са једном половином путоваће Шваба на једну страну, а са другом половином менажерије путоваће Швабицу на другу страну. Обоје се раставише и свако путоваше на своју руку.

Кад једнога дана, без претходног споразума, саставше се обе менажерије, т. ј. муж и жена у Дражевима. Публика је била изненађена доласком двеју менажерија и Швабо, као муж, наје за сходно, да то објасни неоглавшеној публици и у Дражданском листу објави овај оглас:

„Случајним састанком са мојом женом, менажерија се моја знатно умножила, што обраћам овим пажњу поштованој публици. — В. от Б.“

Као што се види, он је из оне старе, заједничке менажерије остао и даље медвед, а она стара хијена.

У Рознјацкој

Немци гуше народносну штаку

Копенхаген, 17. ав.

Пруско Министарство Унутрашњих Дела забранило је извлачење свима польским листовима у Познјацкој. Ова драконска мера изазвала је огромно негољовање међу Пољацима. Неколико польских посланика, који још нису лишени слободе упутиће у Рајхстагу интерpellацију.

Женски свет

Последњи чудновати огласи.

Да донесемо и последња два огласа. Овај први, и ако не спада чисто у горњу рубрику, доносимо га ради ратних прилика. Он најбоље илуструје карактер немачког народа. Ми смо уверни, да ће у овом моменту наше Српкиње за чајакс прегорети чисто женско зада-

— Шта каже уредник за ваш спис.

— Мисли, да треба прво много да читам.

— Е, па онда немате времена за писање. Добар савет.

Шала

неутралности за све време трајања рата или да ступи у борбу раме уз раме са Аустро-Немцима.

После дирљивог увода, кајзер завршава писмо са овим речима:

Уосталом ја сам уверен да си имао доволно времена и прилике, да упознаш снагу Немачке, па ако сад имаш храброст да се огрешиш о њу; а ти се доцније немој кајати, ако те постигне иста судбина, која је постигла и Белгију.

У приморју

— и свештенаци им скетају —

Рим, 17 авг.
У каквом се очајном стању налази А. Угарска види се најбоље по томе, што је све свештенство у приморју, на које се аустријска завојевачка политика ослањала, без разлике на веру покапшено и бачено у тамнице.

Бегунци, који су успели да добегну у Италију тврде да у Далмацији и Истри готово и нема свештеника.

Над Нагаром

— Потопљен турски транспорт војске —

Атина, 17 авг.
Један француски хидроплан летећи над Нагаром потопао је један турски транспортни брод са трупама које су стигле из Цариграда. Њирд се налазио у заливу спреман за искрцање.

НЕМЦИ О БОРБАМА У ПОЉСКОЈ

— Руси још мису побеђени. —

Букурешт, 17 авг.
Војни критичар „Берлинер Тагеблат“ коментаришући напредовање немачких армија у Польској, пише: Докле год наше трупе не принуде Русе да им даду одлучну битку све наше победе неће имати никакву вредност, и ми ћемо наше напредовање у Русији морати сматрати као опасно по наше трупе, које ће бити принуђене да презиме у польским пуним баруштина, које су легло зараза.

Дневне вести

Код престолонаследника Њ. Б. Престолонаследник примио је г. Павла Маринковића, нашег посланика на букурешком двору. Г. Маринковић се задржao код престолонаследника пуна 2 састава.

Код г. Пашића

Посланци Сала из Споразума посетили су г. Пашића и са њиме су имали дужи разговор.

Дипломатске вести

Француски посланик посетио је руског посланика г. Трубецкоја.

Г. Протић

Г. Стојан Протић, бивши министар, допутовао је у Наш са својом породицом.

Вратио се у Ниш

После аудијенције код престолонаследника г. Павла Маринковић се вратио из Крагујевца у Ниш.

Држи се да ће г. Маринковић бити примљен код г. Пашића а затим да ће отпотовати на своју дужност

Др. Лазар Пачу

Из Ниша нам јављају, да ће др. Лазар Пачу, Министар Финансија у току ове недеље отпотовати у Врњачку бању, где ће по савету лекарском остати месец дана.

Како је г. Пачу изјављоја своју жељу да му се не одређује заменик, то ће он и у Бањи вршити своју министарску дужност.

Новинарске вести

Г. Мар. Дунао, дописник француских листова отпутовао је из Ниша за Букурешт одакле ће својим редакцијама слати извештаје.

Продужење одсуства

Средиšни одбор предложио је министру војном, да се свима војним обвезницима, који се сада налазе на одсуству продужи и то до 1. септ. како би посвршавали своје домаће послове.

Мајданпеку

Средиšни одбор народних посланика одредио је кредит од 5000 д. Мајданпеком Месн. Одбору. Ова ће се суме раздати сиромашним породицама варошице Мајданпека, чији се храниоци налазе на војној дужности.

Инвалиди

Како је Министарство Унутрашњих Дела добило ма- су тужби из народа против власти око вађења уверења за инвалиду, то је Министар Унутрашњих Дела, у споразуму са Министром Просвете и Војним упутио распис свима властима и установама у земљи, да се сва уверења потребна за добијање инвалиде имају сматрати као хитне ствари.

Ова одлука г. министра је за сваку похвалу.

Набавка сашена

Министар народне привреде тражио је да му се одобри кредит за куповину разних семена.

Лондонске вести

Др. Милон, лекар француске мисије који се бави послом мисије у Солуну допутовао је јуче за Ниш. Са њиме је допутовао и др.

Манон, Амерачанин, који је своје услуге ставио нашем Црвеном Крсту.

Унапређења

Г. Лујо Баконић, бивши министар, допутовао је у Риму, унапређен је Престолонаследниковим указом за секретара I кл. при нашем посланству у Паризу.

Духовни Суд

Велики Духовни Суд који је радио у Нишу, завршио је своје седнице.

Унапређења виших официра

Г. министар Војни упутио је Врховној Команди указ о унапређењу виших официра са својим премдбама.

Набавка дрва

Министарство народне привреде образоваће за неколико дана комисију, која ће имати да проучи питање о томе, како да се подмири потреба у дрвима.

Земљораднички задруга

На данашњој седници управе Земљорадничких Задруга изабраће се делегати који ће отпотовати у Енглеску, ради куповине разних артикала, које ће Земљорад. Задруге продавати својим задружарима.

Пуковник Стефановић

Високо одликован

Париз, 13 авг.
Пуковник Стефановић, пређ. министар војни, одликован је официрским крстом почасне легије. Председник републике му је прекјуче лично приденуо крст пред белгијским краљем Албертом и трупама у околини Нансија.

Талијански фронт

— Новештај са фронтова —

Рим, 12 авг.
У Триенту су наше трупе у долини Тонале после артиљериске припреме заузеле улазак у долину Стриња и приморале су непријатељске одреде која су држали тај положај да се повуку оставивши у нашим рукама осам логорских барака. Противник је одмах отворио ватру на освојени положај и извршио је противнапад али је одбијен са осетним губитцима по њега. Том смо приликом запленили много оружја, мунције и осталог материјала. У Кадоре је непријатељ јуче покушао својом артиљеријом и бацањем бомби да оштети наше положаје на Кол ди Лона-Солезија и Алай, али су се успешније тучени нашом ватром морала одрећи убрзо тога.

Др. Милон, лекар француске мисије који се бави послом мисије у Солуну допутовао је јуче за Ниш. Са њиме је допутовао и др.

На Сочи око Тонлине, је шаљана разорала на место источно од Тржића мораја пријатељева артиљерија је бити напуштен. Један непријатељски аероплан летео је изнад Врешје и бацио 4 бомбе које су убиде 6 лица и раниле. Сва су лица грађанског реда.

Последње вести

Криза

— Са званичне се стране демантује —

НИШ, 17 августа.

Са званичне се стране сви гласози о кризи кабинета г. Пашића демантују.

Код краља

— Краљ је позвао шефа главног штаба —
КРАГУЈЕВАЦ, 17 авг. — Сазнаје се да ће Војвода Путник по наручитој жељи Њ. В. Краља бити примијенjen у аудијенцију. Овом састанку краља са шефом главног штаба придаје се велика важност.

Одговор Срп. Владе

На ноту Сила Влада ће одговорити кров дан-два НИШ, 17 августа. — У доброобавештеним круговима се говори, да ће најдаље до петка Влада предати представницима Сала из Споразума свој одговор на ноту Сила. Закашњење одговора тумачи се преговорима која се воде између Ниша и престоница Сила.

Г. Чапрашиков

Повив из Софије

НИШ, 17 августа — У овдашњим политичким круговима се тврди, да ће ових дана отпотовати у Софију г. Чапрашиков бугарски посланик по повиву своје владе.

Краљ Петар и Краљ Јовануел

Својеручно писмо српског Краља

НИШ 17 августа. — Из дворских кругова се сазнаје да је Краљ Петар послао по нарочитом кураву писмо талијанском Краљу своме пашеногу.

Пред рат

— Румунија повива своје официре —

ЦИРИХ, 17 авг. — Румунско министарство војно наредило је свима официрима који се налазе у Швајцарској да се у року од 10 дана јаве својим командама. У политичким се круговима сматра да је објава рата неизбежна пошто је влада наредила официрима да се врате преко Бриндизе.

Код Радославова

— Тифек беј код бугарског премијера —

СОФИЈА, 17 августа. — Турски посланик Тифек беј посетио је др. Радославова и код њега се задржао веома дugo!

Папа против Италије

— Папа у служби Германштине —

РИМ, 17 авг. — Талијански листови доносе вест да је утврђено да полагаја коју данас води папска столица противна интересима Италије и Савезника. Талијанска влада је већ предузела код папске столице нужне кораке.

Ова вест је изазвала сензацију у целој земљи.

Штрајк у Брајили

— Немачки прсти —

БУКУРЕШТ, 17 августа. — Обалски радници у Брајили, њих 16.000 на броју објавили су штрајк. Ухвачена су писма из којих се види да је у овај штрајк умешано и немачко посланство, које је вођено штрајка ставило на расположење 100.000 дин.

Витешка крв

На Ионицу рањен Гарибалдијев син

РИМ, 17 августа. — У последњим борбама на Ионицу рањен је један од Гарибалдијевих синова. Краљ га је одликовао највишим војним орденом.

